

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **FINANSE PUBLICZNE**
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-APIs2-35spged1
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): obowiązkowy
4. Kierunek studiów: Gospodarka i Ekonomia w Dziejach specjalność Administracja Publiczna i Samorządność
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): I stopień
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): III
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h CW): 30 h W
9. Liczba punktów ECTS: 3
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: Roman Macyra, prof. UAM, dr hab., macyra@amu.edu.pl.
11. Język wykładowy: j. polski,
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

Student powinien opanować wiedzę (fakty i ich umiejętność interpretacji) dotyczącą głównych lub kluczowych zjawisk i procesów gospodarczych i społecznych dotyczących finansów publicznych; zdobywa podstawy faktograficzne umożliwiające identyfikację określonych zagadnień z właściwym tematem; opanowanie podstawowych pojęć (m.in. polityka fiskalna, budżet, dług publiczny, rynki finansowe i kapitałowe, polityka pieniężna, pieniądź, międzynarodowy system finansowy) rozróżnienie pomiędzy poszczególnymi rodzajami rynków; zdolność do korelacji pomiędzy określonym etapem rozwoju społeczno-gospodarczego a założeniami teoretycznymi kształtującymi rynki finansowe; wiedzę dotyczącą równowagi na rynkach finansowych. Powinien rozumieć znaczenie badań nad rynkami finansowymi na poziomie krajowym i w skali międzynarodowej, zarówno w wymiarze lokalnym jak i globalnym; specyfikę badań nad finansami publicznymi i lokalnymi; istotę związków między ekonomią, kulturą i polityką; podstawy i wpływ stóp procentowych na krajowy i międzynarodowy dług; znaczenie budżetów centralnych i lokalnych dla światowego rozwoju gospodarczego. Powinien mieć umiejętność gromadzenia, czytania i ewaluowania danych statystycznych z danego zakresu; analizy i oceny prac naukowych z zakresu finansów publicznych i lokalnych, streszczania ich i komentowania; prawidłowego posługiwania się podstawowymi pojęciami i terminami z zakresu pojęć charakterystycznych dla tej nauki, konstruowania tez i rozwijania w dłuższej wypowiedzi uzasadnienia stawianych wniosków m.in. w formie indywidualnej prezentacji; gromadzenia i wykorzystywania informacji naukowej; usystematyzowania poszczególnych nurtów w gospodarce światowej; porównywania poglądów ekonomicznych różnych ekonomistów. Zakłada się, że pozyska umiejętności: czytania ze zrozumieniem prac naukowych z zakresu finansów publicznych, historii politycznej, gospodarczej i społecznej, ich analizy oraz formułowania wniosków na ich podstawie; wykazanie zdolności do obrony stawianych tez, formułowania dłuższych wypowiedzi ustnych w formie głosu w dyskusji oraz opracowywania zagadnień dotyczących powyższej tematyki w formie pisemnej. Powinien uzyskać umiejętność analizowania zagadnień finansowych na poziomie gminnym, wojewódzkim i państwowym. w tym m.in. powiązania ich z różnymi innymi aspektami działalności człowieka oraz teoriami ekonomicznymi. Ma to także na celu wpływanie na kształtowanie zrozumienia znaczenia finansów dla funkcjonowania społeczeństwa i państwa. Dyskusyjny charakter zajęć wymaga od stron aktywnego udziału w dialogu na tematy wskazane w tym sylabusie

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): OCZEKIWANA JEST PODSTAWOWA ZNAJOMOŚĆ POJĘĆ I ZAGADNIEŃ EKONOMICZNYCH ORAZ POSIADANIE ZAINTERESOWAŃ DOTYCZĄCYCH FINANSÓW PUBLICZNYCH.

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
EU_01	Posiada podstawową i rozszerzoną wiedzę dot. aktywności gospodarczej człowieka, społeczeństw i państw na polu	K_W01; K_02; K_W03;

	pieniądza i instytucji finansowych, w tym zakresie posługuje się odpowiednią terminologią; ma wiedzę o genezie historycznej obecnych systemów gospodarczych, systemów finansowych.	
EU_02	Zna procesy gospodarcze zachodzące w okresie gospodarki rynkowej i centralnie planowanej w zakresie finansów publicznych jednostek różnego szczebla administracyjnego, polityki pieniężnej oraz wynikające skutki społeczno-gospodarcze.	K_W04; K_W07
EU_03	Orientuje się w historiograficznych koncepcjach dotyczących kształtowania się podstawowych prac ekonomicznych i stosunków finansowych m.in. na poziomie lokalnym, w tym znaczenia i roli systemów podatkowych.	K_W05; K_W06; K_W11;
EU_04	Zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną badań nad finansami publicznymi w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów pieniężnych.	K_W10;
EU_05	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z systemem finansowym państwa i samorządów, ale także m.in. praw podatnika.	K_U01; K_U02;K_U03; K_U04
EU_06	Zna specyfikę odmiennych systemów finansów publicznych w różnych państwach w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów społeczno-gospodarczych; bierze aktywny udział w dyskusji i poprawnie argumentuje swoje stanowisko.	K_U07;K_U08; K_U09; K_U10;
EU_07	Wyszukuje i systematyzuje informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych w zakresie historii finansów publicznych, korzystając z różnych zasobów informacyjnych; poprawnie posługuje się terminologią historyczną i społeczno-gospodarczą.	K_K03;
EU_08	Rozumie potrzebę ustawicznego rozwoju wiedzy i krytyki w zakresie historycznym i humanistycznym oraz kompetencji personalnych i społecznych, rozwija swoje zainteresowania kulturalne oraz fachowe; wykazuje niezależność w formułowaniu poglądów w zakresie zagadnień historycznych i społeczno-gospodarczych uwarunkowań kształtowania się zarówno systemów monetarnych i finansowo-bankowych; potrafi w sposób krytyczny z uwzględnieniem i poszanowaniem różnych kierunków myśli społ.-gosp. zaprezentować własne poglądy na procesy zachodzące w tych zagadnieniach.	K-K04;
EU_09	Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych; uznaje i szanuje różnice punktów widzenia	K_K05

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Wprowadzenie – część 1-2: pojęcie, przedmiot i podmiot finansów publicznych; zakres nauki finansów publicznych; finanse publiczne a finanse prywatne; zadania sektora publicznego, dobro publiczne a dobro prywatne; finanse publiczne w Konstytucji RP; rys historii finansów publicznych	EU_01; EU_02; EU_03; EU_04;
Rola sektora publicznego w obecnej gospodarce: pojęcie sektora publicznego; udział sektora publicznego we współczesnych gospodarkach; doświadczenia z	EU_01; EU_02; EU_03; EU_05;

państwem dobrobytu; krytyka tradycyjnego modelu administracji publicznej (teoria wyboru publicznego, teoria agencji i teoria kosztów transakcyjnych); nowe zarządzanie publiczne	EU_08
Funkcje i system finansów publicznych: rodzaje funkcji (alokacyjna, redystrybucyjna, stabilizacyjna) i ich istota; sprzeczności między wymienionymi funkcjami; ujęcie podmiotowe, prawne, instytucjonalne i instrumentalne; struktura systemu finansów publicznych – budżet państwa, finanse regionalne i lokalne, fundusze celowe, finanse ubezpieczeń społecznych	EU_01; EU_02; EU_03; EU_06; EU_08:
Zasady finansów publicznych: zasady gospodarki finansowej podmiotów sektora finansów publicznych (sektor rządowy, samorządowy, ubezpieczeń społecznych)	EU_01; EU_02; EU_04; EU_07;
Reforma finansów w Polsce i system organizacyjny jednostek sektora finansów publicznych w świetle ustawy o finansach publicznych z 2009 r. część 6-7: przyczyny reformy finansów publicznych; kształt nowej ustawy o finansach publicznych; system wydatków i dochodów budżetowych; organizacja systemu finansów publicznych i system zarządzania nimi; ocena ustawy o finansach publicznych; jednostki sektora finansów publicznych: jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, instytucje gospodarki budżetowej, agencje wykonawcze, państwowe fundusze celowe	EU_01; EU_02; EU_04; EU_07;
Środki publiczne – część 8-9: Dochody publiczne; środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej; przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego; przychody jednostek sektora finansów publicznych uzyskiwane z prowadzonej działalności	EU_01; EU_02; EU_05; EU_06;
Dochody publiczne – część 10-11: źródła i klasyfikacja dochodów publicznych oraz przychodów; podatek jako najważniejszy dochód publiczny; redystrybucja Produktu Krajowego Brutto przez dochody publiczne – granice, skutki	EU_01; EU_02; EU_05; EU_06;
Podatki i wydatki publiczne – część 12-13: Definicja; cechy; technika podatkowa; system podatkowy w Polsce; rodzaje podatków – od towarów i usług, akcyzowy, dochodowy od osób fizycznych, dochodowy od osób prawnych; istota wydatków publicznych; klasyfikacja wydatków oraz rozchodów; charakterystyczne cechy; wydatki sztywne i elastyczne budżetu państwa; przyczyny i skutki wzrostu wydatków publicznych; racjonalizacja wydatków publicznych	EU_01; EU_02;
Budżet państwa i równowaga – część 14-15: sektor finansów publicznych – ujęcie ilościowe; geneza i pojęcie budżetu; cechy i funkcje budżetu państwa; zakres ustawy budżetowej; procedura budżetowa i kalendarium budżetowe; Wieloletni Plan Finansów Publicznych; budżet europejskich środków finansowych	EU_01; EU_02; EU_05; EU_06;
Dług publiczny: dług publiczny a deficyt budżetowy; ekonomiczna istota długu publicznego; przyczyny powstawania długu; instrumenty zaciągania długu publicznego; zapożyczać się czy nie? dylematy związane z zaciąganiem pożyczek publicznych; instrumenty finansowania długu publicznego	EU_01; EU_02; EU_04; EU_07;
Finanse Unii Europejskiej: budżet UE; system dochodów budżetu UE; wydatki strukturalne; rozliczenia Polski z UE; zasady planowania finansowego i zagadnienia współfinansowania regionalnych programów europejskich w ramach funduszy strukturalnych UE	EU_01; EU_02;

5. Zalecana literatura:

- Denek E., *Finanse publiczne*, Warszawa 2005
- Kosikowski C., Ruśkowski E. (red.), *Finanse publiczne i prawo publiczne*, Warszawa 2003
- Malinowska E., Misiąg W., *Finanse publiczne w Polsce*, Gdańsk 2002
- Owsiak S., *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Warszawa 2005
- Patrzalek L., *Finanse samorządu terytorialnego*, Wrocław 2010
- Swianiewicz P., *Finanse lokalne – teoria i praktyka*, Warszawa 2004
- *Ustawa o finansach publicznych z 27 sierpnia 2009 r.*, Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz.1240
- Wiernik A., *Finanse publiczne*, Warszawa 2007
- Zieliński E., *Samorząd terytorialny w Polsce*, Warszawa 2004
- Żyżyński J., *Budżet i polityka podatkowa. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2010

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	X
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu								
	EU 01	EU 02	EU 03	EU 04	EU 05	EU 06	EU 07	EU 08	EU 09
Egzamin pisemny									
Egzamin ustny									
Egzamin z „otwartą książką”									
Kolokwium pisemne									
Kolokwium ustne									
Test	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Projekt									
Esej									
Raport	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Prezentacja multimedialna									
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)									
Portfolio									
Inne (jakie?) -									
...									

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	15
	Czytanie wskazanej literatury	15
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	15
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	15
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		90
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): **znakomita wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne;**
dobry plus (+db; 4,5): **bardzo dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne;**
dobry (db; 4,0): **dobra wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne;**
dostateczny plus (+dst; 3,5): **zadawalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne, ale ze znacznymi niedociągnięciami;**
dostateczny (dst; 3,0): **zadawalająca wiedza, umiejętności kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami;**
niedostateczny (ndst; 2,0): **niezadawalająca wiedza, umiejętności, kompetencje personalne i społeczne;**